

Why Learn גמרא

שלום חונר

1. משנה מסכת אבות פרק ה

משנה כא הוא היה אומר בן חמיש שנים למקרא בן עשר למשנה בן שלוש עשרה למצות בן חמיש עשרה לתלמוד בן שבעה עשרה לחופה בן עשרים לדודו בן שלשים לכח בן ארבעים לבעה בן חמישים לעצה בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה בן שמונים לגבריה בן תשעים לשוח בן מאה סאילו מות ו עבר ובטל מן העולם:

2. רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק א הלכה יב

2. רמב"ם הלכו גנומנו ז'
 כיצד היה בעל אומנות והיה עוסק במלאתכו שלוש שעות ביום ובתורה תשע, אותן התשע קורא בשל מohn בתורה שבכתב ובסלול בתורה שבבעל פה וחושל אחרות מתבונן בדעתו להבין דבר מדבר, ודמיי קבלה בכל תורה שבכתב הון ופירושן בכל תורה שבבעל פה, והענינים הנקראים פרדים בכל הגמרא הון, במאם דברים אמרויס במחלת תלמידו של אדם אבל כשיגידיל בחכמה ולא יהיה צריך לא ללמד תורה שבכתב ולא לעסוק תמיד בתורה שבבעל פה יקורה בעטים מזומנים תורה שבכתב ודברי השמיעה כדי שלא ישכח דבר מדבר דיין תורה ויפנה כל ימיו לנמרא בלבד לפי רוחב שיש לבבו ויישוב דעתינו.

משנה מסכת פאה פרק א' משנה א'

משנה מסכת פא"ו, פ"ק א' – ברכות ותלמוד תורה

שְׁנָוֹת אֶלְيָהוּ שָׁמֶן

5. שולחן ערך מורה דעתה סימנו רמו סעיף י

5. **שולחן ערוך יורה זענין שפטין בדיני נזק**
מה] ת"ת שקהל נגד כל המצאות. ייח מז] היה לפניו עשיית מצוה ות"ת, אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא פסיק תלמידו, ואם לאו יעשה המצואה ומתוור למוסרתו.

6. שלוחן ערך יורה דעתה סימן רמו סעיף יט

החולמת דרכו של אדם על ת'ית, ואחר כך על שאר מעשייו.

7. תלמיד בכל מסכת שבת זו לא עמוד א

7. תלמוד בכל מסכת שבת נאסר לערוך

טהורות. ואפיילו הכי +ישעהו לג+ יראת ה' היא אוצרו. אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונונת באמונה, קבוע עתים ל תורה, עסקת בפריה ורכבה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מותך דבר+

8. מהרצ'ח שס בשם גרא'

⁹. רצב'ם הלכות תלמוד תורה פרק א הלכה א

נשאים ועבדים וקטנים פטורים מתלמוד תורה, אבל כתן אביו חייב לא למדeo תורה שצאמור ולמדו אותם את בניכם בדבר בס, ואין באשם חיזבת ללמד את בנה שככל החיר למדוז חיזב לרוחב

10. מאר תלבכה סיטו א

* הוא כלל גדול בתורה וכו' - הרוצה לקיים שוויון חבר או יוצר לקיים מה שנכתבו בשם ספר החינוך ומפני גודל היבטים העתיקים כמה גדולים בספריהם וויל החינוך [בהקדמותו ובסימן כ"ה צי' תי"ז תלח"ב תפ"ז] שיש מצות חיבור המתדי לא יפסקו מעל האדם אפי' רגע אחד כל ימי וכל זמן וכל רגע שיחשוב בחון קיים מ"ע ואין כך למתן שכר המצות ואלו הם. א) להאמין שיש אלה אחיד בעולם שהמציא כל הנמצאות ומהפכו ורצונו הוא כל מה שהוא עכשו ושחיה ושיהיה לעדי וזהו הטעיאנו ממצאים נתנו לנו התורה וזה מ"ע דכתיב באג'י 'אלחיך אשר ח' הוציאתך וגוי ופירשו תדעו ואתםינו שיש לעולם אלות המשגיח שהרי הוציאתך מארץ מצרים. ב) שלא תאמינו בשום אלהים וולטו שנאמר לא יהיה לך אלחים אחרים על פניהם ואפי' מודה שהקב"ה שלט על הכל ורק שירותם בדעתו שמשור הרגת העולם למלאך או לכוכב ה' מודה בע"ז וועבר על לא יהיה לך אלחים אחרים על פניהם אלא אמין שהקב"ה בעצמו ובכבודו משגיח בכל העולמות ואון לשום נברא כה לעשות דבר בלתי רצונו ולכן נקרא הקב"ה אלהי האלהים. ג) לירחדו שנא' שמע ישראל 'אלחינו ה' אחיד ופירשו שמע ישראל ודע כי ה' שעתוות את הכל ברכינו והוא אלהי המשגיח בכל העולמות הוא ה' אחיד ביל' שום שיתוף. ד) לאחוב המקומות ב'ה' שטאמו ואהבת את ה' אלהיך וגוי וכיידן גיעו האדים לאהבתה הוא ע"י התורה וכדיאתה בספר לפי שטאמו ואהבת אני יודע כיידן לאהוב את המקומות ת"ל והי הדברים האלה אשר אנכי מציך הווים על לבך שמתוויךך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם כלומר שע"י התבוננות בתורה יכיר את גודלו של הקב"ה שאין לו ערך ולא קץ ותהיישב אהבתה בלבך בהפקה, תעין ותמנן, ושילאה ווואת גחשיס כל מגהו, ולפמישרוו אחר אהבתה הש"ו יערבק. בלטן כי כל מה ש夷יע בועלם מעשר ובנים וכבודו הכל הוא אין נגיד אhabתו ית' ויגע תמיד בבקשת חכמה התורה למען ישג דעתה בה, והקובע את מחשבתו בעניינים הגשמיים ובהבל היעלים שלא ל"ש רק להעתג ולהשיג כבוד ביטול עשה זו וענשו גודל. ה) להיות דעתך הש"י על פניו תמיד לבתו יחתא וע"ז טאמר את ה' אלהיך תירא ומוי שבא דבר עבירה לידך חייב להעיר רוחך ולתת אל לבבו באיתו הפרק שהקב"ה משגיח בכל מעשי בני אדם אף אם יהיו במחשך מעשייהם וישיב להם נקם לפיו רוע המעשה וכדכתיב אם יסתור איש במסתרים ואני לא אראנו טואס ה' וגוו'. ג) שלא תנוור אחר מחשבת הלב וואית העיניים שאמר ולא תתוור אחרי לבבכם וגוי ואמרו חכמים אחריו לבבכם זו אפיקורסוט ואחרי עיניכם זו זנות ובכל אל אפיקורסוט הוא כל מחשבות זנות שהיפך דעת התורה ובכל גנות הוא מי שהוא רודע אחר תאות העולם מבלי שיכוון בהם כל לכונה טוביה כלומר שלאי עישה אתם כדי שיימודם בריא וויל להשתדל בעבודת בוראו רק בוגונטו תמיד להרבות תענוגים גודליים לנפשו. ז) לקטוטי מלשונו הטעמוד בקטרה וכילוין חס לאניונס נאשביו חמבעאות בראיין

11. רמב"ן בראשית הקדשה

הו שבעוד יד שבירינו כל התורה כולה שמוטיו של הקב"ה שהתייחסות מתחילה לשמות באין אחד כאילו

צורופיהן ונימטריויתיהן של שמות וcabר כתבו פיש שיבת צבאות. והוא בשלה פסוקי יוסע ויבא יט ומן זו ספר תורה שיטה בו באות אחת במאן בחסר פסול. נז' ערך ג' חביב אותנו לפסול ט' שיחסר בו ו' אחד מלות אותן שבאו מהם ליט מלאים בתורה או שיכתו ה' באחד משאר החסרי' וכן כיווץ בזה אעפ' שאינו מעלה ולא מורד כפי העולה במחשבת זה העין שהביאו גדיי המקרה ממנות כל מלא וכל חסר וכל התורה ומקרה ולחבר ספרים במסורת עד עוזה הספר הנביא שנשتدל בזה כמו שדרשו מפסק ויקראו בספר בתורת האלים מפוש ושות שכל ויבינו במקרא. ונראה שהתרה הכתובה באש שחרורה על גני אש לבנה בעין זה שהזכיר היה שהיתה הכתיבה רצופה בלי הפסק תיבות והי' אפשר בקריאתה שתקרא על דרך השמות ותקרא על דרך קרייאתינו בעין התורה והמצוות נתנה למשה רביינו על דרך קרייאת המצות ונמסר לו על פה קרייאת השמות.

12. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כא עמוד א

מפני לברכת התורה לפניה מן התורה - שנאמר: +דברים ל"ב+ כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו.

13. תלמוד בבלי מסכת יומא דף לו עמוד א

תניא, רבינו אומר: +דברים ל"ב+ כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו. אמר להם משה לישראל בשעה שאנו מוכד smo של הקדוש ברוך הוא אמרם הבו גדל

14. ספר המצוות לרמב"ס מצות עשה ג

והמצואה השלישית היא שצוט לאחינו יעללה וזה שמתבונן ונשכיל מצותיו ופועלותיו עד שנשינגוו ונתענג בהשגתו תכלית המתענג וזאת היא אהבה המחויבת. ולשון ספרי לפ' שעמ' לפי שאמור ואהבת את יי' אלהיך איני יודעת ביצד אהוב את המקום תלמוד לומר ורוי הדברים האלה אשר אני מוךיים על לבך שמתודך כן אתה מכיך את מי שאמר ורואה העלם.

15. ט' גינת אנו עמ' ג

ועפי' הדברים האלה מובנת שפיר לשון ברכת התורה (המובאה בגמ' ברכות יא:) והערוב נא ד' אלקינו את דבריך תורתך וכבר ונחיה אגנתנו ... כלונו יודיע שמן לומדי תורה לשם נבר, והעולם שואלים זה, מדרוז הבניטו רציל צנין זה של קידעה ד' בנות ברכת התורה, ולהלא ב' פנינים פרדרים ה'ם, דעתך ר' ולימוד דתניתה. עז' ס' ובא המשפט (דברי הספד על הגבור משה שמואל שפרא זל) עמי נאצ'ן ההגראה ליבור בות, דוחבות תורה הלא ולמדה מהן קרא דכי שם ד' אקרא וגנו, דבחתיכ' שמותיו של הקב"ה, וככמו, ובמי שלומד את התורה הוא יודע וסביר ביחס את עניין האלקות, עי' גפה'יח שם פיז' מה שבבא מהר"ם, פקודה ללימוד תורה בכל יומא ... למינע אדרתיה דקוב"ה וכו'. ושפיר מובנה היטב לשון הברכה הניל'.

ונראה דזיהוי בונם התנאים שהביא רשי' בפי' עה'יף (שבפרש שמע) ואהבת את ד' אלקיך זו גנו, ומהו אהבתה, והיו הדברים האלה, שמתוך כך אתה מכיך בהקב"ה ומתחבק בדורכו. כלומר, שע"י למידת התורה שהוא משלו של הקב"ה ותאוורו ותומנו, מוגברת אהבתה אליו ית'.

16. ר' אהרן ליכטנשטיין Vol. 1 p. 11,13

In response, I believe we may single out at least four distinct and yet confluent factors. The first is its status as a primary – in a sense, in the world of *Torah she-be'al-peh*, as the primary – text. On the one hand, in contrast with much of Mishnah, the gemara is not a compendium of inchoate factual or normative data. It is the arena within which raw material is analyzed and molded, within which bare bones are fleshed out and information translated into knowledge. On the other hand, at no point does it convey a sense of systematized accretion or summary digest. On every *daf*, one feels the freshness of virgin birth, the angular edge of rough terrain plowed and...

t Contact with the terra firma of primary, secondary, and tertiary texts is of great value in any serious discipline – and, by and large, sorely lacking in the current academic climate. How many law students have ever seen Justinian or Coke – or, for that matter, surveyed *Marbury vs. Madison*? It is incalculably important, however, with respect to *talmud Torah*, whose study is enjoined as a religious experience rather than as a mere intellectual exercise. On the experiential plane, recourse to secondary or tertiary texts may simplify; but it almost certainly dilutes.

The ramifications for personal *talmud Torah* are obvious – and far-reaching. Relatively speaking, the study of *Mishnah per se* is passive, at times even submissive; that of *gemara* is vibrant. To open a *sugya* is to gain access to a world in ferment. It is to enter a pulsating *bet midrash*, studded with live protagonists; to be caught up, initially as witness and subsequently as participant, in a drama of contrapuntal challenge and response, of dialectic thrust and parry; to be stimulated by the tension of creative impulse; to be charged by the *Sturm und Drang* of *milhamah shel Torah*. Once formidable textual barriers are surmounted, one is animated by a sense of movement and anticipation. Very little is pat. Learning becomes, in great measure, a quest for a captivating but frequently elusive truth that must be sought, and at times molded; and the student of *gemara* – alongside amoraim, Rishonim, and Aharonim – is privy to the process and part of the process. *Gemara* is quintessential *hayyei olam*; that is the crux of the difficulty and the glory of its study.

17. הקומה ליד החזקה לרמב"ם

כל המצוות שניתנו לו למשה בסיני בפירושן ניתנו. שטאמר וגננה לך את לוחות האבן והתורה והמצוות. תורה זו תורה שבכתב, והמצוות זו פירושה. וצונו לעשותות התורה על פי המצוות. ומהזו וזה האנקראת תורה שבעל פה. כל התורה כתבה משה רבינו קודם לימי נזון. ונתן ספר לכל שבט ושבט וספר אחד נתנו בארון בלבד. שנאמר לכותם אמר ספר התורה הזה ושמיטים אותו וגו'. והמצוות ששהה פירוש התורה לא כתבה אלא משה בת-לאקיס וליהושע ולשאראル כל ישראל שנאמר את כל הדבר אשר אגמי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשותות וגו'. ומפני זה סקרה תורה שבעל פה. אף על פי שלא כתבה תורה שבעל פה למזה משה רבינו כולה בבית וינו לשבעת זקנים. ואלעזר ופונדק מהושע שלשות קבלו ממשה. ולהיוועש שהוא תלמידו של משה רבינו מסר תורה שבעל פה והזחיו עלייה. וכן דוחש כל ימי חייו למד על פה. וזקנים רבים קבלו מיהושע. ובכלל עלי מון הזקנים ומפטחים. ושםואל קיבל מעלי בית דין. והוא קבל משומואל ובית דין. ור' יוחנן חיבר הנמרא הירושלמית בארץ ישראל אחר חרבן הבית בקרוב של שמות שנות. ומגדולי החכמים שקיבלו מרוב ושםואל רב הונא ורב יהודה ורב נתמן ורב כהנא. ומגדולי החכמים שקיבלו מר' יוחנן + השנת החביב' / ר' מנח בר חנום. א' או' חייא בר באבא. ר' בר בר חננה ור' אמר ור' אטי ור' דמי ור' אבון. ומכלל החכמים שקיבלו מרוב הונא ; מרוב יוחודה + השנת החביב' / ר' מהוו. אראב חסידא ר' בר רב הנטא + ר' ביה ור' יוסף. ומכלל החכמים שקיבלו מרובה ורב יוסף אבוי ור' ר' ושייחם קיביל גס מרוב נתמן. ומכלל החכמים שקיבלו מר' באשי ור' ביה. ומבר בר רב באשי קיביל מאבוי רב באשי ור' מרביינה. נמצאו מרוב באשי עד משה דבנוז עלי השлом ארבעים דורות ואלו חז'

18. תלמוד בבלי מסכת ברכות ז' מו עמוד ב

תנו רבען: איזהו עם הארץ? כל שאינו קורא קריאת שמע ערבית ושרהית, דברי רב אליעזר, רבינו יהושע אומר: כל שאינו מנה תפילין, בן עזאי אומר: כל שאון לו ציצית בגדו, רבינו נתן אומר: כל שאון מזוודה על פתחו, רבינו נתן בר יוסף אומר: כל שיש לו בנים ואינו מגדלם לתלמוד תורה, אחרים אומרים: אפילו קרא ושנה ולא שמש תלמיד חכמים היה זה עם הארץ. אמר רב הונא: הלכה סאהרים.

19. תלמוד בבבלי מסכת סוכה דף כא עמוד ב

אמר רב אתה בר אדא אמר רב המנוגה אמר רב מנין שאפילו שיחת תלמידי חכמים צריכה לימוד - שנאמר +תנהלים א+ וועלתו לא יוביל.

20. תלמוד בבבלי מסכת כתובות דף קיא עמוד ב

אל' רבבי, מצאתי לך תקנה מן התורה, +דברים ד+ ואתם הדבקים בה אלחכם חיים כולכם הימים - וכי אפשר לדבוקי בשכינה והכתיבי +דברים ד+ כי האליך אש אוכלה! אלא, כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעשה פרקמיטיא לתלמידי חכמים, והמחנה תלמידי חכמים מנכסין, מעלה עליו הכתוב באילו מדבר בדבר אתה אומר: +דברים ל+ לאחבה את ה אלהיך ולדבקה בו - וכי אפשר לאדם לדיבך בשכינה. כיווץ בדבר לתלמיד חכם, והעשה פרקמיטיא לתלמידי חכמים, והמחנה תלמידי חכמים מנכסין, מעלה עליו הכתוב באילו המשיא בתו מדבר בשכינה.

21. Tosfot מסכת סנהדרין דף כד עמוד א

בולה במקרא ובמשנה וכו' - פירוש רבינו תם בタルמוד שלנו לנו אנו פוטרין עצמוני ממה שאמרו חכמים (מסכת ע' ג' דף יט) לעולם ישlesh אדם שנתו שלש במקרא שליש במשנה שליש בש"ט ע"פ כן אנו קוראים בכל ים פרשת התמיד ושונים במשנת איוח מקומן ונורסין רבינו ישמعال אומר בשל עשרה מדות וכו'.

22. ר' עובדיה מברטנורא מסכת אבות פרק א משנה א

אומר אני, לפי שמסכת זו אינה מיוסדת על פירוש מצוה ממצאות התורה כאשר מסכנות שבמשנה, אלא יכולה מוסרים ומדות, וחכמי אמות דעולם 'ב' תבורי ספרים כמו שבדו מלבד בדרכי המוסר כיצד יתנהג האדים עם חבריו, לפיקח התinitial התנא במסכת זו משה קבל תורה מסיני, לומר לך שהמדות והמוסרים שבון המסכת לא בדין אותן חכמי המשנה מלבד אלא אף אלו אמרו בסניי

23. רמב"ן זוהר פיקח ופסק יי

זה עני נдол, לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל הנוגאות האדים עם שכינו ורעני וכל משאו ומתנו ותקוני היישוב וה%;"> והמדיותם כלם, אבל אחרי שהזכיר מות הרבה, כגון לא תלך רכיל וירקוא יט טז, לא תקום ולא תטור (שם פסוק ייח), ולא תעמוד על דם רעך (שם פסוק טז), לא תקלח חרש (שם פסוק יז), מפני שיבת תוקום (שם פסוק לב), וכיוצא בהן, חזר לומר בדרך כלל שיעשה הטוב והישיר בכל דבר, עד שיכנס בזה הפשרה ולפניהם משורת הדין, וכגון מה שהזכיר בדינא דבר מצרא (ב' מ' קח א), ואביפלו מה שאמרו (י' מ' פ' א) פרק טה ודברו בנות עם הבירות, עד שיקרא בכל עין תם וישראל

24. בית הלוי משפטים

זיהת ספר-הברית וקרוא באני הגם וראמת כל אשר דברת ה' בזאתך ומשמע. מסכת שבת (עמ. א) דריש ד' טמא בשעה שהקדמו - שואל

נעשה לנשען יי' ס' ררבא של מה'יש וקסוד לבב אחד מישראל שני כתבים אחד בגד נזשה ואחד בגד נשמע. ריש להבין אומרו בשעה שהקדימו ולא אמר בשעה שאמדו ישראל נזשה והשנפ' ומוכת דרכ' עיי' התקדמה זכו לובי שני טרין ייש להבן דיאר תלוי בחזקוני' הגראה ליה ורבנן ג' ב' למה אמרו ישראל נזשה ונשמע ולא נשמע ועשה. דינה איתה בזיהוי נזשה ור' יוחנן רשותם דאריזה'

| בתורה הוא פשע פוטם, אחד כדי לדוד והאן
| ומה לעשות והם לא ילמד היאן קרים ולא
- ע"ה-הצד-וגם-גאנט-שאנט-פ-חאנט-ב-לייט-
תורה מים מתריכות למדן בסצונה גזהות
בון וכמו דאיתא בבב' (אדרה ט' פ' מ' ב' שם
) הרחק דמשה מבדכתה בהיא. אמרם באשין
שיך באכל עין תם וישראל

|| 5 ||

לידע האך ומה לעשו והזכיר הוא העשה,
זהו אמרין במתות (ק' מ. ב) דכל מצוה
רעשיה גמר מצה בגין מלאה מברכין עליה
וכל מצה שאין עשיתה גמר מצה אין מברכין
עליה ומשיה לפי דעתם לא היו מברכין ברכות
תורה בין דין דין גמר מצה. חגנה העשת הא
מהה בגין מהה ההור ידע (פסחים טה, א) דאי
אפשר לעלם בלי בסם ובלא ברוש וכן אי
אפשר בלי תיא ובלא העתקים באוטהם. ואט
ニימא דעיקר הלמוד הוא רק משום ולדען האן
ולעתה הרוי שין הם אם הוא לומר בעצמו או
אחר לומר והוא עסוק בפונטה הה אחר יגיד לו
היאן לעשות דרבנן הילמוד הוא כמו
עשית והתפלין דין צירק לעשanton בעצמו
ובכל לשבו לו אומן להו וכן הוא בילמוד.
(משaic אם הלמוד הוא עצם המצוה הא לא
שין לומר שינה נמי בלמוד של אחרים
החויב הוא מוטל על כל אחד ואחד. עיין עין
שלא הוא מברכים בתורה תחילתה באה להם
ונגדש שעתודה איזה מתחוקם. אלפה בזק, במלכת

(מאים לאדם אמר דין לדעתו אין שום נימ
אם הוא או אחר לומר:

עצמו. ההו דאיתא במתות זיך צט, ב' שאלה ב' זיך
ב' א' של ר' ר' את ר' ר' בוןaggi א' של מהו כל
התורה יכולה מהו שלמדו חכמת יתנית איל צא
ובודוק שעיה שאותו לא יום ולא ללה, והחובב
ההו משום קיזם המצות הא בכור יצא בו כין
שיזען כל התורתה כתלה היין לעשות דברו
ונגעשה לאיזה תכלית אין לו להמשן יותר מכפי
הנוסף לאיזה התרבות תכלית המבוקש ורק מ' מ' חיב
מצד עצם המצוה של הלימוד חורה. הגנה אם
היו אמרים ישראלי נשמע געעה לא היה
במשמעות קבלתם רק על מצות אלא
שמכוחין לлемת קוזט כד שיזען הדק
לעתה היה נשמע געעה ומכוון לעשנה געעה
הו התרבות היה ר' קבלה אותה ומשיח אמרו
געעה ור' מובן מאליו שמכוחין לפחות מ' קוזט
ואות' ב' אמר נשמע תבזע זוזי נשמע תכלית
פצע עצמו ג' ב' דנס שלא בזטרכו לפחות משום
ששיה ג' ב' לימוד פצע עצמה געעה געעה עיי
ההקרמה געעה ב' קובלות של ב' תכליתים עול
מצות וועל תורה וחוץ אמרו בשעה שהקדימו
בזוזו ב' קובלות צעל מצות וועל תורה ייזוז ס' זר
מה' יש וקשוו לכל א' מישראל ב' בתירם א'
בוגר געעה ואר' בגדר געטע דע' הדקומה זכו
לב' כתירם:

וזגנה במדדים (ק' פ. א) איזחא על עובם את
26 תורתו שלא היו מברכין בתורה תחילתה.
וון אמר שם מפני מה אין חיות מצין יזאנ
טביהם ת'יח שאין מברכים בתורה תחילתה.
וכتب שם הרין שלא היה התורה חשבונה
בעיניים שתהא ראייה לבן עלה שלא היה
טוטקין בה לשם. לפני המבואר לעיל ייל זוז
הו טוביים וליטוד תורה אין מצה מצד
עצמה ורק עירק מה שצוץ לפחות הוא כד'

25. תלמוד בבבלי מסכת סנהדרין זיך עא עמוד א

תניא נמי הכהן, רבי יהודה אומר אם לא הייתהamo שוה לאבוי בקהל ובמראה ובקומה אין געעה בן סורר ומורה.
מאי טעמא - אמר קרא: איןנו שמע בקהל מಡקל בעין שווין - מראה וקומה נמי בעין שווין. כמן אולא הא
דתנייא: בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב - דרוש וקבל שכר, כמן אולא הא ר' יוחה, איבעית איימת:
ר' יוחה שמעון היא, דתנייא, אמר רבי שמעון: וכי מפני שאכל זה התרטימר בשר ושורה חצי לוג יין ראטאלקי אכבי ואכמו
מושיאין אותו לטකלי אלא לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב - דרוש וקבל שכר. אמר רבי יונתן: אני ראיינו,
וישבתני על קברו. כמן אולא הא דתנייא: עיר הנדחת לא היה ולא עתידה להיות ולמה נכתבה - דרוש וקבל שכר,
כמן - כרבנן אלער, דתנייא, רבי אלער, אמרו: כל עיר שיש בה אפילו מזווה אחת - אינה עשית עיר הנזחות.
טעמא - אמר קרא + דברים יג+ ואת כל שללה תקבץ אל תוכן רחבה ושרפת באש, וכיון דאי איכא מזווה לא אפשר,
דכתיב + דברים יב+ לא תעשון כן לה' אלהיכם. אמר רבי יונתן: אני ראייתיה, וישבתני על קבורה. כמן אולא הא
דתנייא: בית המונע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב - דרוש וקבל שכר. כמן - כרבנן אלער רבי שמעון.
ו' דתני, רבי אלער ברבי שמעון אומר: לעולם אין הבית טמא עד שיראה בשתי גרשין על שתי אבני, בשתי כתלים,

בקרון זוית, ארכו כשני גוריסין ורחבו כגריס. מי טעמא דרבי אלעזר ברבי שמעון - כתיב קיר וכתיב קירת, איזהו קיר שהוא קקירות - הי' אומר זה קוקן ווית' תניא, אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: מקום היה בתחום עזה והוא קוריין אותו תרבותתא סנירתא. אמר רבי שמעון איש כפר עכו: פעם אחת הלכתי לנגיל וואיתי מקום שמציעין אותו, ואמרו:

אבניס מנגנות פינ' לישע
חרע באור הרוב בעל התניא בהה, שנ' מצוה אלו לא ללמד על עצמן בלבד יצאו, אלא ללמד על כל הכלל כלו יצאו, ומהו שקיימת אפשודות שורה מצוה שלא היתה ולא תעידה להיות, הרי זה מורה על אופין של כל המצוות, דבעיקרן באו באמת לשמש בחיאור לאלקות, וככלזון התקיונים שהבאנו לעיל פקדין אינון אברין דמלכא], ולזה נתקונו במה שאמרו דרוש וקבל שכט, שלם השלמת התיאור של תפונה ד' ניתנו לעמם מזרות שאין בין בכלל היפסה במצוותיהם במעטה.

26. גנית אגנו שם

27. הרב מלוא באויסט בზוקוי

Our Parsha begins, "If you pursue My laws (Bechukosai)." Rashi explains: "this means that one must toil in the study of Torah."

In other words, this does not refer to the basic requirement to observe the mitzvos—for that is mentioned in the second half of the verse, "guard My commands and observe them." Rather, we learn here that in addition to basic observance one should immerse oneself in the mitzvos with the utmost dedication—“one must toil” both “in the study of Torah” and likewise with all the other mitzvos.

So, the term Bechukosai represents a higher level of keeping the mitzvos where a person uses all of his energy and concentration.

To stress this point further, Chasidic thought explains that BeChukosai is a derivative of the term CHaKikah, which means “engraving”. For, unlike ink which is used to write on paper, engraved words are written in stone, i.e. the words and the stone become fused into one single entity.

Likewise, if a person totally immerses himself into the observance of a mitzvah, he and the mitzvah are no longer two separate entities, but one.

The above point, that Bechukosai teaches us a lesson about observing all the mitzvos in the best and most perfect manner, is a unique quality which we do not find by the name of any other Parsha.

Parshas Mishpatim only speaks about the rational laws, and Parshas Chukas takes its name from one mitzvah in particular, the red heifery, rather than the concept of mitzvos in general. Only Parshas Bechukosai teaches us a general message about observing all the mitzvos in the best possible manner.

Thus Parshas Bechukosai is a fitting end to the Book of Vayikra, a book which stresses the observance of mitzvos more than any other book of the Torah; simply by virtue of the fact that Vayikra contains more laws and less narrative than the other four books of the Torah.

(Based on Sichas Shabbos Parshas Bechukosai 5749)

28. גאנזען לאגנץ

ונדי דברי וכדור אזכור מה ששתעני קצת בני אדם
 טויען ברוך השבל בעין לימוד תורה ואמרו
 כי דלוסט וטהרש חידושים ושבח ומטענן בליטוינו אין
 זה ליפוד הדתiorה כי' לשפת בינו אם היה לומד
 בפישוטות שאין לו פהליימוד שום תעונן והוא רק לך לשם
 לפצוצה. אכל הלומד ומטענן בלימודו הרי טהערב
 בליטוינו נס הנאה עצמו. ובאמת זה טיעות כפורהם.
 ואדרבא כי ה' דיא עיקר מצות לימוד תורה להיות
 שט ושתען זטעהן בליטוינו או דברי תורה נפליין
 ברכמו. ומאחר שנגה ברכמי תורה דוא נעשה דרכך
 לתורה. [ועין פירשי סנהדרין נ'ח. ד' ו' ד']

והנה בברכות כ"ה ב' ואנו אומרים זה בסיסם מסכת. אנו
עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר, הם עמלים ואיןם מקבלים

שכר. אשר לאכזרת. צרכיהם הדברים. באורן כלום. ראיית טויטין חיוט
חופר בנדר או סנדל — מנעלים ואיןם משותלים? או כלום אפשר הדבר,
שאדם אשר יגע ועמל באיזה עסק או מלאכת חברו ולא יבוא על שכרו?
אבל העניין הוא בר. בנותג שבעולם, מי ששכר פועל להופר לו בנדר
או מנעלים, והפועל יعمال בוועת אפים. כל דוחם וככל הלילה ולא יתרופר
את הבנד או המנעלים, כלום יקבל שכרו? שלא לשוטה יהשב, אם יקסט,
יעבי הלא הבעה"ב אל חבנד עיניו נושאות, ואם לא החלים מלאכזרו, אך
אם יעמל שבעם שלם לא ישלם לו, כי לא עבר העמל הוא מקבל שכר,
אלא על הפעשה, עמל בלי מעשה אין בו תועלת.

לא בן הוא הדבר בלמוד התורה. אנו נצטוו לעסוק בחזורה, כתוב
אם בחוקות הלבן, וכפירוש רבינוינו ז"ל, של הנזעה הדברים אמרים,
() אף אם לא יבין העניין לאשרו, כמו שאמרו ז"ל, ניטין. מ"ג א', אין אדם
עובד על ד"ז אלא א"כ נכשל תחלתו, עכ"ז הוא מקבל שכר על העמל
ונאף אם חמלאכה לא נעשתה. וזה היה כוונת התנא, אנו "עמלים" ומקבלים
שכר, והם "עמלים" ואיןם מקבלים שכר על העמל אלא על חמלאכה (א).

29. חוץ חיים על המורה בחוקותי

30. תלמוד בבלי מסכת גיטין ז"ט ש"ט בעמוד ב

עד יוחנן, לא כרת הקב"ה בירת עם ישראל אלא בשbill דברים שבעל פה, שנאמרו + שמות ל' ז+ כי על פי הדברים
האלה כרתי את ברית ואת ישראל

(82)